

EXKURZ DO ŠPANĚLSKÉ PRÁVNÍ ÚPRAVY ADVOKACIE

LENKA ŘEHULOVÁ

Právnická fakulta, Masarykova univerzita

Abstrakt

Níže uvedený příspěvek představuje exkurz do právní úpravy advokacie ve Španělském království. Ve stručnosti je zachycena španělská právní úprava advokacie v historickém kontextu jejího vývoje až po současnost. V rámci platné právní úpravy je popsána organizace španělské advokacie na principu samosprávy, předpoklady pro její výkon a způsoby výkonu, práva a povinnosti advokáta. Závěr je věnován otázce disciplinární odpovědnosti. Při tvorbě příspěvku bylo využito metody mezinárodní komparace, pomocí níž autor provedl srovnání španělské právní úpravy s úpravou v České republice a v této souvislosti se rovněž zamyslel nad českou právní úpravou advokacie de lege ferenda.

Klíčová slova

Španělsko, historie, platná právní úprava, organizace advokacie, předpoklady pro výkon, způsoby výkonu, práva a povinnosti advokáta, odpovědnost.

Abstract

The under-mentioned paper is devoted to the excursion into the legal regulation of advocacy in Spain. Spanish legal regulation of advocacy is described in the historical context including the concurrent status of advocacy. Within the scope of the valid legal regulation, the organisation of advocacy built on the principle of self-administration, the conditions for providing legal services, the manners of exercise of legal counsel, the rights and liabilities are included. The conclusion is focused on the question of disciplinary liability of attorney-at-law. An author used the method of international comparison and compares Spanish legal regulation of advocacy with the regulation in the Czech Republic. In this context the author concentrated on Czech legal regulation of advocacy de lege ferenda.

Key words

Spain, history, valid legal regulation, the organisation of advocacy, the conditions for providing legal services, the manners of exercise of legal counsel, the rights and liabilities of attorney-at-law, the disciplinary liability.

1. Historie

První zmínky o španělské advokacii se datují, stejně jako v případě české advokacie, do období raného středověku. Již v polovině 10. století se v některých kláštrech jako Albelda, Ripoll, Silos nebo La Cogolla setkáváme s počátky výuky základů právnických otázek označovaných jako „*lecciones de leyes y decretos*“, které se staly východiskem pro studium práva na univerzitě v Salamance na počátku 13. století. Pomineme-li drobné právní texty z doby, kdy Španělsko zažívalo invazi arabských bojovníků, je prvním významným pramenem zákon „**De advocatis**“, který byl schválen v roce 1247 a potvrdil svobodné označení advokátů. V 15. století královský rádce Alfonso Díaz de Montalvo upravil podrobně problematiku advokacie, avšak tato kompilace stejně jako nařízení „**Ordenanzas de Abogados**“ z roku 1495 výkon advokacie zkomplikovaly a advokacie v očích veřejnosti ztratila důvěru. Tento stav trval až do poslední čtvrtiny 16. století, kdy byly ve Španělsku vytvořeny komory advokátů (*los Colegios de Abogados*). První taková komora vznikla v Zaragoze a její první nařízení se datují do roku 1578. Poté následovaly komory ve Valladolidu, Madridu, Seville, Granadě či Valencii. V roce 1534 bylo rozhodnuto očistit advokacii poskvrněnou Montalvovými nařízeními a tyto snahy vyvrcholily o třicet let později v dokumentu **La Nueva Recopilación de las Leyes del Reino**, který kromě 34 zákonů upravil otázku zápisu do seznamu advokátů vedeného příslušnou advokátní komorou. Takto nastavená právní úprava platila v drobných obměnách až do 19. století. Pro 19. století byla příznačná politická nestabilita a oslabená státní moc, která se negativně podepsala i na svobodném výkonu advokacie. Vítězství Fernanda VII. nakonec znamenalo znovuoobnovení činnosti advokátních komor a stanovení povinného členství v nich, ze kterého se stala v polovině roku 1844 *condicio sine qua non* pro výkon advokacie. V této podobě se advokacie prezentuje i v nařízeních z roku 1895, 1982 a rovněž v aktuálním znění článku 11 Královského výnosu č. 658/2001.¹

2. Platná právní úprava

Španělská ústava zakotvila právo občanů na obhajobu a odbornou pomoc ve svém čl. 24 odst. 2. Tato činnost, která náleží výlučně advokátům, je dále rozvíjena zákonnými a podzákonnými právními předpisy. **Zákon č. 2/1974 ze dne 13. února o profesních komorách (Ley 2/1994 de 13. febrero de Colegios Profesionales)** stanoví, že profesní

¹ PÉREZ VAQUERO, L. La edad de la abocacia. [citováno 21. března 2008]. Dostupný z <http://www.othlo.com>.

komory se řídí vlastními nařízeními a pravidly vnitřního řádu, aniž by tak byly porušeny zákony, které se vztahují k příslušné profesi. Dále hovoří o tom, že generální rady vypracují pro všechny komory jedné profese obecné vyhlášky, které budou prostřednictvím kompetentních ministerstev předloženy ke schválení.² V této podobě byl dne 22. června 2001 přijat shora uvedený **Královský výnos** neboli **Real Decreto n. 685/2001**, kterým byla přijata nová **Obecná vyhláška o advokacii (Estatuto General de la Abogacía Española)** jako stěžejní předpis španělské advokacie.

Tato nová vyhláška posiluje a podporuje deontologické a etické povinnosti advokátů, poprvé se zabývá vztahy mezi advokáty a ostatními odborníky a vytváří podmínky pro společné poskytování odborných služeb ve prospěch klienta. S cílem modernizace systému členství v advokátních komorách je do obecné vyhlášky o advokacii začleněn princip členství v jedné advokátní komoře. Dalším podstatným krokem souvisejícím se snížením nákladů soudního řízení je určování pouze orientační výše honorářů profesní komorou, což umožňuje větší konkurenci a zlepšení poskytovaných služeb. Do přijetí vyhlášky totiž komory stanovovaly minimální honoráře, které musel klient advokátovi uhradit. Obecně vzato vyhláška obsahuje celou řadu jednotlivých změn, které ve svém celku vedou k zefektivnění poskytování právních služeb.³

Advokacie je ve Španělsku považována za uznávanou a ctěnou profesi, čemuž nasvědčuje i průzkum provedený v lednu roku 2003, kdy Španělé označili advokacii za osmou nejcennější veřejnou „instituci“.⁴ Dle statistik je v 83 advokátních komorách v celkem 17 španělských provinciích zapsáno přes 100.000 advokátů. Vzhledem k faktu, že Španělsko má 40 milionů obyvatel, pak na jednoho advokáta připadá 400 obyvatel, což je téměř čtyřikrát méně než v České republice.

² BALÍK, S., KRÁL, V., SONNEWENDOVÁ, S., WURSTOVÁ, J. Advokát v EU. Právní předpisy o advokacii v zemích Evropské unie. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., 2004, s. 341.

³ SEGIMÓN ESCOBEDO, J. L. La Abogacía Española y su concreción en el Nuevo Estatuto General. Abogacía Española. Derecho y Sociedad, 2001, č. 20, s. 14

⁴ Autor neuveden. Los españoles sitúan a los abogados en el 8º lugar de las instituciones más apreciadas, con el 7,3 de satisfacción general. [citováno 21. března 2008]. Dostupný z <http://www.cgae.es>.

2.1 Organizace španělské advokacie

Pro českou i španělskou advokacii je společný princip samosprávy, avšak samotná vnitřní organizace je již poněkud odlišná. Jestliže v České republice existuje jedna komora (Česká advokátní komora), ve Španělsku je takových komor hned několik.

Generální rada španělské advokacie (Consejo General de la Abogacía Española) sídlící v Madridu je nejvyšší zastupující, koordinační a výkonný orgán španělských advokátních komor. Je veřejnoprávním sdružením s právní subjektivitou. Řídícími orgány Generální rady jsou **plénium** (El Pleno del Consejo General), **stálá komise** (La Comisión Permanente) a **předseda** (El Presidente). V čele těchto orgánů stojí *Carlos Carnicer Díez*, jako současný předseda Generální rady, kterému je zároveň udělen čestný titul předsedy soudcovského sboru Nejvyššího soudu. Funkce Generální rady španělské advokacie jsou vymezeny v čl. 68 Obecné vyhlášky o advokacii (dále jen „vyhláška o advokacii“) a patří sem zejména zastupování španělské advokacie navenek, vydávání povolení ke zřízení vzdělávacích institucí, svolávání národních⁵ a mezinárodních kongresů advokátů, vypracovávání vyhlášek, rozhodování o dovolání proti rozhodnutím orgánů advokátních komor, rozhodování v disciplinárním a arbitrážním řízení, udělování vyznamenání a celá řada dalších činností.

Na místní úrovni v jednotlivých španělských provinciích pak působí jedna nebo i více **advokátních komor (Colegios de Abogados)**.⁶ Řízení advokátních komor je založeno na principech demokracie a autonomie. Advokátním komorám přísluší obvyklé značení a dále přívlastek „*ilustre*“ (slavný) a předsedům advokátních komor pak titul „*ilustrísimo señor*“ (nejváženější pán). Předsedům advokátních komor, v jejichž sídlech se nacházejí soudcovské sbory nejvyššího soudu, předsedům rady advokátních komor v jednotlivých autonomních oblastech a členům Generální rady advokacie náleží titul „*excelentísimo señor*“ (jeho excelence). Tyto osoby mají rovněž právo nosit na taláru během veřejného slyšení nebo při slavnostních příležitostech okruží a také odznaky a atributy odpovídající funkce.⁷ Hlavní úkoly jednotlivých komor zahrnují například úpravu vykonávání advokátní profese, její výhradní zastupování, ochranu profesních zájmů členů komory, trvalé odborné vzdělávání advokátů, kontrolu práv a povinností advokátů, podporu a zlepšování soudní správy a jiné.

⁵ Národní kongres španělské advokacie je její nejvyšší poradní instancí a její rozhodnutí mají pro jednotlivé orgány advokacie určující význam. Svolává ho Generální rada advokacie nejméně jednou za pět let.

⁶ Jejich aktuální seznam lze najít: Abogacía Española. Derecho y Sociedad, 2006, č. 41, s. 58

⁷ BALÍK, S., KRÁL, V., SONNEWENDOVÁ, S., WURSTOVÁ, J. Advokát v EU. Právní předpisy o advokacii v zemích Evropské unie. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., 2004, s. 345-346.

I z tohoto jen demonstrativního výčtu lze vidět, že náplň činnosti španělských advokátních komor je obsahově širší, ale přesto v mnohých rysech obdobná jako u České advokátní komory. Pokud jde o orgány místních advokátních komor jsou jimi **předseda** (El Decano), **řídící výbor** (La Junta de Gobierno) a **valná hromada** (La Junta General). **Řídící výbor** plní takové funkce jako v České republice představenstvo, kontrolní rada a kárná komise České advokátní komory dohromady. Je jakýmsi univerzálním orgánem „pro všechno“, od rozhodování o přijetí advokátů do komory přes dohlížení, zda dodržují právním řádem stanovená práva a povinnosti až po disciplinární pravomoc. Mimo to výbor vybírá, rozděluje a spravuje finanční prostředky, svolává řádné a mimořádné valné hromady, apod. **Valná hromada** advokátní komory se svou povahou, nikoliv však obsahem činnosti, podobá sněmu České advokátní komory, zasedá však častěji, a to dvakrát za rok, pokud stanovy komory neustanovují přímo **stálé shromáždění** (La Asamblea Colegial). V takovém případě se uskuteční pouze jedna valná hromada během první poloviny roku. Právo zúčastnit se valné hromady mají všichni členové komory. Na pořadu jednání valné hromady jsou nejdůležitější události související s advokátní komorou za uplynulý rok, přezkoumávání a odhlašování příjmů a výdajů za uplynulé období, návrhy, žádosti a dotazy. Mimořádná valná hromada schvaluje stanovy komory a vyslovuje nedůvěru řídicímu výboru nebo jeho členům. Dle čl. 66 odst. 1 je možné v autonomních oblastech na základě souhlasu minimálně tří čtvrtin členů příslušné advokátní komory vytvořit **radu advokátní komory** (Los Consejos de Colegios), jejíž kompetence stanoví Generální rada španělské advokacie.

Vnitřní organizace advokacie na území Španělského království by mohla do jisté míry působit velmi inspirativně i pro případnou úpravu de lege ferenda v České republice. Novelou zákona o advokacii č. 284/2004 Sb., byla zřízena pobočka České advokátní komory (dále jen „Komora“) se sídlem v Brně, která je určena pro více jak třetinu všech advokátů zapsaných do seznamu advokátů v České republice. Její vznik navazuje na historii moderní advokacie, která se datuje od 16. srpna 1849, kdy vznikla komora advokátů, která měla sídlo v Brně, a to až do roku 1948. Z náplně činnosti brněnské pobočky je však patrné, že je spíše jakýmsi administrativním „subjektem“ ve vztahu ke Komoře s okleštěnými pravomocemi a nemající vlastní orgány. Lze konstatovat, že by ku prospěchu a zefektivnění organizace advokacie v České republice, po vzoru právní úpravy ve Španělsku, mohlo být i zřízení pobočky Komory v Ostravě – pro advokáty ze Slezska. Poté by přicházela v úvahu delegace některých pravomocí z Komory na eventuelně zřízené orgány „poboček“, a to by vedlo k celkovému usnadnění a urychlení celé řady procedur od těch jednodušších jako je například zápis do

seznamu advokátů či složení slibu do rukou předsedy Komory až po ty složitější jako je například kárné řízení.

2.2 Předpoklady pro výkon advokacie a způsoby jejího výkonu

„*La abogacía es talento a la intemperie.*“⁸ Překlad této krátké věty zní: „Advokacie je nadání do nepohody.“ Víme však, že k výkonu advokacie nestačí pouhý talent, ale je třeba splnit celou řadu dalších podmínek, které jsou ve Španělsku zakotveny v čl. 6 a následující již zmíněné vyhlášky o advokacii.

Označení advokát přísluší výhradně osobě, která dosáhla hodnosti licenciát práv a na profesionální úrovni hájí práva stran ve všech typech procesů, poskytuje právní pomoc a poradu (čl. 6). Ve Španělsku neexistuje princip numerus clausus, a tak je advokátní profese po splnění následujících podmínek přístupná všem bez rozdílu. Pro přijetí budoucího advokáta do některé z místních komor je požadováno, aby byl **plnoletým a právně způsobilým španělským státním příslušníkem** nebo **státním příslušníkem některého členského státu Evropské unie nebo státu Dohody o společném hospodářském prostoru**, vlastnil **akademický titul licenciát** (obdoba našeho titulu magistr) nebo některý **zahraniční akademický titul**, odpovídající španělskému titulu a **uhradil vstupní poplatek**, který komora požaduje. Advokát, který chce aktivně vykonávat advokátní praxi, musí dále být **trestně bezúhonný, nesmí být proti němu vedeno soudní řízení ve věci inkompatibility nebo zákazu výkonu advokacie a musí vstoupit do Vzájemného příspěvkového sdružení advokátů** (Mutualidad General de la Abogacía), **Vzájemného příspěvkového sdružení sociální péče** (Mutualidad de Previsión Social) s pevně stanovenou výší příspěvků, popřípadě **do režimu sociálního zabezpečení** (Régimen de Seguridad Social) v souladu s platnými právními předpisy. Vyhláška rovněž vymezuje **překážky inkompatibility**, spočívající v zákazu výkonu veškerých veřejných funkcí, včetně všech činností, které by mohly narušit svobodu, nezávislost a důstojnost advokátní profese. Před zahájením výkonu advokacie je advokát povinen **složit přísahu** nebo **slib** před řídicím výborem advokátní komory, do které vstupuje, přičemž pro výkon advokacie na celém území Španělsku postačí přijetí do jedné komory v jediném nebo hlavním sídle advokáta.

⁸ GAY MANTALVO, E. *La abogacía es talento a la intemperie*. Abogacía Española. Sociedad y Derecho, 2006, č. 40, s. 48.

Vyhláška o advokacii taktéž zakládá možné způsoby výkonu advokacie. Shodný s naší právní úpravou je **samostatný výkon advokacie**, výkon advokacie **v pracovním poměru** a **ve sdružení**. Samostatně vykonává advokacii advokát na vlastní účet jako majitel advokátní kanceláře nebo jako spolupracovník individuální nebo společné kanceláře. K výkonu advokacie na cizí účet za zvláštních podmínek spolupráce je nutné výslovné písemné ujednání, které stanoví podmínky, délku trvání, rozsah a finanční podmínky spolupráce (čl. 27 odst. 3). Na cizí účet je rovněž možné v podmínkách pracovního práva vykonávat advokacii na základě pracovní smlouvy, která však musí respektovat svobodu a nezávislost této profese. Advokáti si mohou zvolit jako způsob výkonu sdružení, vytvořené podle kterékoli zákonem přípustné formy, včetně obchodních společností. Výhradním cílem sdružení však musí být jen výkon advokacie a členy sdružení musí být pouze advokáti, jejichž počet není omezen. Honoráře při tomto typu výkonu však náleží celému kolektivu, s výhradou vnitřních pravidel jejich rozdělení, nikoliv každému advokátovi jednotlivě. Advokát, který je účastníkem sdružení nemůže zároveň vykonávat advokacii samostatně.

Zvláštností španělské úpravy, která nemá analogii v České republice, je tzv. **multioborová spolupráce**, v jejímž rámci se advokáti mohou sdružovat s jinými svobodnými odborníky bez omezení počtu a k čemuž mohou využít kteroukoli zákonem uznanou formu, včetně obchodní společnosti. Cílem takového sdružení je poskytovat předem stanovené specifické právnické služby doplněné o další odborné činnosti. Institut multioborové spolupráce je možno ve značně zjednodušené podobě vysledovat i v činnosti větších renomovaných advokátních kanceláří v České republice sídlících především v Praze, které usilují o zkvalitnění jimi poskytovaných právních služeb právě za pomoci a ve spolupráci s odborníky z různých vědních oborů. Tzv. multioborovou spolupráci lze vnímat jako velmi významný podnět k zamyšlení v rámci způsobů výkonu advokacie v České republice.

2.3 Práva a povinnosti advokáta

Španělská, stejně jako česká advokátní profese, má silnou tradici kodifikovaných pravidel týkajících se práv a povinností advokátů. Tato pravidla najdeme nejen **ve vyhlášce o advokacii (čl. 30 až 43)**, ale také v období našeho etického kodexu, jímž je **Código Deontológico de la Abogacía Española** ze dne 27. září 2002.

Práva a povinnosti advokátů jsou ve vyhlášce členěny jako u nás, a to **ve vztahu k advokátní komoře, jiným advokátům, k soudům, ke klientovi a k protistraně**. Uvedme si jen základní odlišnosti od české právní úpravy. Španělský advokát z důvodu váženosti profese má právo na všechny pocty, které jsou tradičně advokacii ve Španělsku přiznávány. Pokud usoudí, že jeho poslání, svobodnému a nezávislému vystupování není prokazována náležitá úcta, může podat svou stížnost soudu, aby zjednal nápravu. **Ve vztahu ke komoře** má advokát povinnost oznámit všechny případy neoprávněného nebo protiprávního vykonávání advokátní profese, o nichž se dozví. Taktéž je povinen komoře sdělit veškeré případy napadení svobody, nezávislosti nebo důstojnosti advokáta při vykonávání funkcí, které mu přísluší.

V souvislosti s jednáním před soudy je advokát povinen být oděn do tógy, popřípadě baretu bez distinkcí s výjimkou znaku komory, jíž je členem. Při vstupu a odchodu ze soudní síně a také v okamžiku, kdy žádají o svolení promluvit, jsou povinni smeknout. Advokáti sedí v soudní síni uprostřed, a to na stejné úrovni jako tribunál, před kterým vystupují. Po celou dobu řízení zastupují Ministerstvo spravedlnosti a španělskou advokacii a podle toho je s nimi i jednáno. Mimo to v sídlech soudů musí být k dispozici důstojné a dostatečně velké prostory určené pouze advokátům pro výkon jejich funkcí.

Na území České republiky otázka „povinnosti slavnostního oděvu advokátů“ v řízení před soudy vyvolala na jaře roku 2007 velmi bouřlivou vnitrostavovskou diskusi o tom, zda se po šedesátileté přestávce mají součástí advokátního života znovu stát taláry a případně v jaké míře. Na stránkách Bulletinu advokacie⁹ vydávaného redakcí České advokátní komory zaznělo nespočet názorů kladných i záporných. Osobně se pak ztotožňuji se skupinou advokátů, která prosazuje povinnost advokáta být oděn do taláru v trestním řízení, a to přinejmenším z důvodů optické rovnosti stran při jednání a zachování důstojnosti advokátního stavu. Rovněž by k důstojnosti české advokacie mohlo přispět zřízení zvláštních místností v budovách soudů určených pouze advokátům, ve kterých by kupříkladu mohly být uschovávány i shora uvedené taláry. I v tomto směru by se španělská právní úprava mohla stát pro českou právní úpravu vzorem.

⁹ Celou řadu názorů lze najít v článku s názvem „Diskuse: Taláry ano či ne?“ otištěném v Bulletinu advokacie, 2007, č. 9, na straně 9 až 18.

Jedná-li se o často diskutované problémy **meze publicity a reklamy advokáta**, byla tato otázka v roce 1998 liberalizována a reklama jako taková je podle současné španělské úpravy dovolena kromě způsobů výslovně zakázaných a pod podmínkou přiměřenosti, objektivních a pravdivých informací.¹⁰ Jde o úpravu obdobnou úpravě české. Navíc vyhláška zakazuje nabízení služeb advokáta prostřednictvím třetí osoby obětem nehod nebo neštěstí, jejím dědicům nebo zmocněncům v okamžiku, kdy tyto osoby se nemohou vlivem emocí zcela svobodně a v klidu rozhodnout o volbě výběru advokáta (čl. 25 odst. 2 písm. c)). Rovněž se zakazuje propagace, která slibuje výsledky, jejichž dosažení nesouvisí výlučně s činností advokáta či forma reklamy, která užívá znaků nebo symbolů komory nebo znaků a symbolů podobných a zaměnitelných. Advokáti, kteří poskytují své služby trvale nebo příležitostně podnikům, jsou povinni požadovat, aby tyto podniky nerealizovaly vzhledem k takovým službám reklamu, neboť by to bylo v rozporu s vyhláškou o advokacii.

Zajímavostí a zcela určitě i inspirací pro českou právní úpravu advokacie je **oprávnění předsedy komory** nebo jeho zástupce, je-li o to požádán na základě právního předpisu nebo výzvy soudu, **provést kontrolu v kanceláři některého advokáta**, zda jsou advokátem dodržovány veškeré povinnosti. U ostatních práv a povinností lze konstatovat shodné rysy s českou právní úpravou.

2.4 Odpovědnost španělského advokáta

Právně je disciplinární odpovědnost zakotvena **ve vyhlášce o advokacii v čl. 80 až 93** a v předpisu odpovídajícím našemu advokátnímu kárnému řádu, kterým je **Reglamento de procedimiento disciplinario** z roku 2004.

Ve Španělsku funkce obdoby naší kárné komise plní hned několik orgánů. Obecně oprávnění provést disciplinární řízení mají **předseda komory a řídicí výbor. Generální rada advokacie** vede řízení vůči členům Generální rady, členům řídicích výborů advokátních komor a pokud to právní předpisy umožňují, vůči členům rad advokátních komor autonomních oblastí. Sankce jsou ukládány dle závažnosti a povahy advokátem porušené povinnosti. Vyhláška o advokacii rozlišuje **velmi vážné, vážné a lehké přestupky** a podle toho také stanovuje sankce, a to v podobě **ústního a písemného napomenutí, dočasného**

¹⁰ POKORNÁ, H. Poskytování právní služeb advokátem a meze publicity. Bulletin advokacie, 2001, č. 6-7, s. 46.

zákazu výkonu advokacie po dobu minimálně dvou let a vyloučení z advokátní komory. Španělská vyhláška oproti českému zákonu o advokacii nezná veřejné napomenutí ani institut pokut. Proti rozhodnutí vydaném v disciplinárním řízení je možné podat ve lhůtě jednoho měsíce od vydání rozhodnutí **námítku** ke Generální radě, nerozhodovala-li v prvním stupni. Není vyloučen ani **soudní přezkum rozhodnutí**. Kromě disciplinární pravomoci jednotlivých orgánů komor přichází v úvahu i disciplinární pravomoc soudu v souladu s procesním právem. Disciplinární sankce nebo potrestání, které soud advokátovi uloží, budou uvedeny v jeho osobní složce, které po uplynutí lhůt uvedených v čl. 93 vyhlášky mohou být zrušeny na žádost potrestaného nebo ex offio.

Literatura:

Monografie

[1] BALÍK, S., KRÁL, V., SONNEWENDOVÁ, S., WURSTOVÁ, J. *Advokát v EU. Právní předpisy o advokacii v zemích Evropské unie*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk s.r.o., 2004, 422 s., ISBN 80-86473-64-3.

Odborné články

[2] GAY MANTALVO, *La abogacía es talento a la intemperie*. Abogacía Española. Derecho y Sociedad, 2006, č. 40, s. 48-52.

[3] PÉREZ VAQUERO, L. *La edad de la abogacía*. Dostupný z <http://www.othlo.com>

[4] POKORNÁ, H. *Poskytování právní služeb advokátem a meze publicity*. Bulletin advokacie, 2001, č. 6-7, s. 46.

[5] SEGIMÓN ESCOBEDO, J. L. *La Abogacía y su concreción en el Nuevo Statuto General*. Abogacía Española. Derecho y Sociedad, 2001, č. 20, s. 14-15.

[6] Autor neuveden. *Los Colegios son noticia*. Abogacía Española. Derecho y Sociedad, 2006, č. 41, s. 58.

Internetové zdroje

[7] Consejo General de la Abogacía Española. <http://www.cgae.es> (21.3.2008)

[8] Informační systém pro advokátní kanceláře. <http://www.salvia.gurkol.net> (21.3.2008)

Kontaktní údaje na autora – e-mail:

mgr.lenka.rehulova@seznam.cz